

Απαντήσεις Νέα Γ' Λυκείου 2012*A.**

Το κείμενο με οδηγό τα επιτεύγματα του αρχαιοελληνικού πολιτισμού καταδεικνύει την προσφορά της τέχνης στον άνθρωπο, χωρίς να γνωρίζει σύνορα τόσο σε χώρο όσο και σε χρόνο (χωρικά και χρονικά). Έτσι κατόρθωσε ο καλλιτέχνης να αποδώσει με τα έργα τη μάχη του ανθρώπου να χαλιναγωγήσει τα πάθη του, να αποδεσμευτεί από την ύλη, να διατηρήσει την κοινωνική συνοχή, να τιμήσει τη δημοκρατία. Μια προσεκτική «ανάγνωση» (μελέτη) των δημιουργημάτων του άλλωστε, αποκαλύπτει και μαρτυρεί το πώς η τέχνη του αρχαίου ελληνικού δημιουργού αισθητοποίησε τη στροφή του ατόμου από την ύλη στο πνεύμα, από τη εξωστρέφεια, στην εσωτερική ζωή και το πώς αναζήτησε τα ιδεατά, το θείο. Με αυτές τις διαπιστώσεις η Αρβελέρ κάνει κατάδηλο σε όλους το επίκαιρο και αθάνατο πνεύμα της ελληνικής τέχνης που οδηγεί στην κατάκτηση της αυτογνωσίας και της ελευθερίας.

B.1

Η τέχνη που κληροδοτήσαμε από την αρχαιότητα, στο σύνολό της, είτε είναι μνημεία αρχιτεκτονικά, είτε έργα λόγου, είτε έργα πλαστικής συνηγορούν στο μεγαλείο της σκέψης και της δημιουργικότητας των προγόνων μας. Αξίες, όπως η ελευθερία, η δημοκρατία, η κοινωνική συνοχή και η υπέρβαση του ατομικού συμφέροντος στο βωμό του κοινού καλού, η κατίσχυση του ορθού λόγου απέναντι στο πάθος, η σπουδαιότητα αισθητικής καλλιέργειας και άλλες, πρωτοπροβλήθηκαν και αναδείχθηκαν από τον αρχαιοελληνικό καλλιτέχνη. Σε εποχές, όπως η σημερινή, που οι αξίες αποδυναμώνονται και κλυδωνίζονται, τα μηνύματα της αρχαιότητας αποτελούν φωτοδότη και πυξίδα, αφού η αρχαία ελληνική τέχνη αποτελεί αστείρευτη πηγή διαχρονικών ιδανικών, πιο επίκαιρων σήμερα από ό,τι παλιά, τροφοδοτώντας με απαντήσεις και λύσεις.

B.2.

α) επίκληση στο συναίσθημα («ιδού η αυγή του μυστηρίου», «η βάση κάθε πνευματικής παλιννόστησης»
⇒ ποιητική λειτουργία της γλώσσας). // αφήγηση, περιγραφή // σημεία στίξης

Επίκληση στη λογική («Να γιατί ... δημιουργία ελευθερίας» ⇒ επιχείρημα)

β) «προσπάθεια του καλλιτέχνη να δαμάσει το πάθος και τη μοίρα»
«αποκρυστάλλωμα μιας ορθής και όρθιας σκέψης»
«το αρχαίο άγαλμα καθαγιάζει και αγγαίτσει τους χώρους της πόλης»
«να αιχμαλωτίσει την τέλεια μορφή»

B.3.

α) επίτευγμα = κατόρθωμα, επιτυχία
δαμάσει = χαλιναγωγήσει, τιθασεύσει, υποτάξει, κατανικήσει
μετάβαση = πέρασμα, μεταφορά
πληρότητα = αρτιότητα, ολοκλήρωση
ουσιώδες = σημαντικό, θεμελιώδες, βασικό.

β) έλλογη ≠ παράλογη, άλογη
κοντά ≠ μακριά
συνοπτικό ≠ μακροσκελές, διεξοδικό, αναλυτικό, εκτενές
φυσικής ≠ τεχνητής // πνευματικής, άυλης, ψυχικής
αιχμαλωτίσει ≠ απελευθερώσει, αποδεσμεύσει, χειραφετήσει.

B.4

α) «Διαγράφει ο τεχνίτης ... πολιτείας»: ενεργητική σύνταξη
«Διαγράφονται από τον τεχνίτη τα πλαίσια μιας πάντα ευνομούμενης και ισορροπημένης πολιτείας»
«Δάμασε η ελληνική τέχνη ... άνθρωπο»: ενεργητική σύνταξη
«Δαμάστηκε από την ελληνική τέχνη το ζώο πριν ανακαλυφθεί (από αυτήν) ο τέλειος άνθρωπος»

Γ.

Τέχνη: ελεύθερη και δημιουργική έκφραση με έργα που διέπονται από τους αισθητικούς κανόνες του ωραίου, με στόχο την αισθητική συγκίνηση και κοινωνικό προβληματισμό κατά το δημιουργό και τα δεδομένα της εποχής της.

Μορφές: 1) εικαστικές (αρχιτεκτονική, ζωγραφική), 2) τονικές (ποίηση, μουσική), 3) κινητικές (χορός, θέατρο)

Ζητούμενα

1. Ο ρόλος της τέχνης:

- Στο πνεύμα (καλλιεργεί την κρίση, τη δημιουργική φαντασία, την πολυπρισματική θέαση των γεγονότων, συμβάλλει στην αυτογνωσία, ανυψώνει το άτομο πέρα από το φυσικό-εναρμονίζοντας το ωραίο με την πνευματική ανάπτυξη).
- Στην αισθητική (καλλιεργεί αισθητικά, εθίζει στην αναγνώριση και σεβασμό του ωραίου, αναγκαίο στοιχείο στην αισθητική ρύπανση της εποχής).
- Στην ηθική (ηθικοποιεί απαλλάσσοντας από πάθη, προβάλλοντας αξίες και ηθικά πρότυπα).
- Στον κοινωνικό χώρο (λυτρώνει την κοινωνική συνείδηση από υποταγή της σε ταξικές σκοπιμότητες, που διασπούν την κοινωνική ομόνοια, ευαισθητοποίηση και συμμετοχή στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων).
- Στην ψυχολογία (διευκολύνει την εξωτερίκευση αισθημάτων, την υπέρβαση της στιγμιαίας εκτόνωσης, την ψυχαγωγία που προσφέρει καλλιτεχνική εμπειρία, τον εξαγνισμό και την κάθαρση, την αποδέσμευση από υπαρξιακά προβλήματα και τα άγχη).
- Στον εθνικό τομέα (προσδιορίζει τη φυσιογνωμία ενός λαού, αποδεικνύει την εθνική συνέχεια, γεφυρώνει παρελθόν με μέλλον, τόσο η προσωπική όσο και η λαϊκή τέχνη).
- Στην πολιτική (πολιτικοποιεί, προβάλλει τη δημοκρατία και τις αρετές της, παρακινεί σε αγώνες που αντιτάσσονται σε ολοκληρωτικές, απάνθρωπες ιδεολογίες, καταξιώνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια).
- Στην επικοινωνία των λαών (διαμορφώνει οικουμενικό πνεύμα, μυεί στα πανανθρώπινα αλλά και κοινά ιδεώδη).

Συμβολή του σχολείου στην εξοικείωση των νέων με την τέχνη:

- Συνειδητή και συχνή ενασχόληση με την τέχνη.
- Διδακτικά προγράμματα με μαθήματα που έχουν ως αντικείμενο διάφορες μορφές τέχνης (ποίηση, μουσική, ζωγραφική, χορός, θέατρο).
- Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων, μουσικών εκδηλώσεων, επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, εκθέσεις ζωγραφικής ⇒ γενικά προσπάθεια για διαρκή επαφή των νέων με το ίδιο το αντικείμενο της καλλιτεχνικής έκφρασης.
- Εξοπλισμός των σχολικών μονάδων με τα απαραίτητα εποπτικά μέσα και ταυτόχρονη επάνδρωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό.
- Συμμετοχή των σχολείων σε πολιτιστικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (συμμετοχή μαθητών από διάφορες χώρες).
- Προσπάθεια αξιοποίησης της πολιτιστικής μας παράδοσης με στόχο την εξοικείωση των νέων ανθρώπων. Π.χ. διδασκαλία ιστορίας της τέχνης, καλλιτεχνικά εργαστήρια.

Επιμέλεια: Χατζηκαλλινικίδου Φωτεινή, Συμυρδάνη Άνυ